

Eesti Lennuakadeemia Isikuandmete töötlemise juhend

1. Üldsätted

- 1.1 Käesolev juhend (edaspidi *juhend*) kehtestatakse isikuandmete kaitse üldmääruse alusel.
- 1.2 Juhend sätestab isikuandmete töötlemise eesmärgid, korra ja viisi, töödeldavate isikuandmete koosseisu ning isikuandmete kolmandatele isikutele edastamise lubamise Eesti Lennuakadeemias (edaspidi *akadeemia*).
- 1.3 Akadeemia on isikuandmete vastutav töötleja. Vajadusel võib akadeemia sõlmida lepinguid isikuandmete, sh eriliigiliste isikuandmete töötlemiseks volitatud isiku poolt juhendis sätestatud tingimustel ja korras.

2. Mõisted

- 2.1 **Isikuandmed** on teave inimese ehk füüsilise isiku (**andmesubjekti**) kohta, millega teda saab otse või kaude tuvastada: nimi, isikukood, asukohateave, võrguidentifikaatorid (tunnused, mis sidevõrgus aitavad viia konkreetse isikuni), samuti füüsilised, geneetilised, vaimsed, majanduslikud, kultuurilised ja mistahes muud tuvastamist võimaldavad tunnused ja nende kombinatsioonid.
- 2.2 **Eriliiki isikuandmed** andmed, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, poliitilised vaated, usulised või filosoofilised veendumused või ametiühingusse kuulumine, geneetilised andmed, isiku kordumatuks tuvastamiseks kasutatavad biomeetrilised andmed, terviseandmed ja andmed seksuaalelu ja seksuaalse sättumuse kohta.
- 2.3 **Isikuandmete töötlemine** on kõik isikuandmete või nende kogumitega tehtavad automatiseeritud või automatiseerimata toimingud, nagu kogumine, dokumenteerimine, korrastamine, struktureerimine, säilitamine, kohandamine ja muutmine, päringute tegemine, lugemine, kasutamine, samuti edastamise, levitamise või muul moel kättesaadavaks tegemise teel avalikustamine, ühitamine või ühendamine, piiramine, kustutamine või hävitamine.
- 2.4 **Andmetöötleja** on akadeemia töötaja, kes akadeemia alluvuses töötleb isikuandmeid.
- 2.5 **Andmesubjekt** on füüsiline isik, kelle isikuandmeid töödeldakse.

2.6 **Isikuandmete vastutav töötleja** on füüsiline või juriidiline isik, avaliku sektori asutus, amet või muu organ, kes määrab kindlaks isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid.

2.7 **Volitatud töötleja** on isik, kes töötleb isikuandmeid vastutava töötleja nimel.

3. Isikuandmete töötlemise põhimõtted

Isikuandmete töötleja on kohustatud isikuandmete töötlemisel järgima järgmisi põhimõtteid:

- 1) **seaduslikkus ja õiglus** – isikuandmeid töödeldakse seaduslikult ja õiglaselt;
- 2) **eesmärgikohasus** – isikuandmeid kogutakse täpselt ja selgelt kindlaksmääratud õiguspärasel eesmärgidel ning neid ei töödelda viisil, mis on nende eesmärkidega vastuolus;
- 3) **kvaliteet** – isikuandmed peavad olema piisavad ja asjakohased ning ei tohi olla ülemäärased andmetöötluse eesmärke arvestades;
- 4) **õigsus** – isikuandmed peavad olema õiged ja vajaduse korral ajakohastatud; mõistlike meetmetega tagatakse, et andmetöötluse eesmärgi seisukohast ebaõiged isikuandmed kustutatakse või parandatakse viivitamata;
- 5) **säilitamine** – isikuandmeid säilitatakse kujul, mis võimaldab andmesubjekti tuvastada üksnes seni, kuni see on vajalik selle eesmärgi täitmiseks, milleks isikuandmeid töödeldakse;
- 6) **turvalisus** – isikuandmeid töödeldakse viisil, mis tagab nende turvalisuse, sealhulgas kaitseb loata või ebaseadusliku töötlemise eest ning juhusliku kadumise, hävimise või kahjustumise eest, rakendades asjakohaseid tehnilisi või korralduslikke meetmeid.

4. Isikuandmete töötlemise eesmärk

4.1 Isikuandmete töötlemise eesmärk on tagada akadeemia põhimääruse §-s 4 sätestatud akadeemia eesmärkide (koolitada kõrge kvalifikatsiooniga lennunduspersonali, viia läbi lennundusalaseid ja lennundust toetavaid rakendusuringuid, tegeleda arendustööga, korraldada täienduskoolitust, arendada riigisisest ja rahvusvahelist koostööd ning edendada lennunduskultuuri Eestis kooskõlas riigi vajaduste ja rahvusvaheliste lennundusnõuetega) täitmine.

4.2 Lubatud on töödelda ainult neid isikuandmeid ning sel määral ja viisil, mis on vajalik eelnimetatud eesmärkide täitmiseks. Muul eesmärgil, määral ja viisil võib isikuandmeid töödelda ainult andmesubjekti vabal tahtel tugineval, selgelt väljendatud nõusolekul.

5. Üldised nõuded seoses isikuandmete töötlemisega

5.1 Igal töötajal on õigus töödelda isikuandmeid vastavalt tööülesannete täitmisest tingitud vajadusele. Seejuures on andmetöötleja kohustatud järgima juhendi punktis 3 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtteid.

5.2 Andmekaitse eest vastutav isik võib töödelda kõiki andmeid seoses andmekaitse juhtumiga ja võib nõuda välja kõik dokumendid ning võib nõuda isikutelt suulisi ja kirjalikke selgitusi.

5.3 Eriliiki isikuandmeid on õigus töödelda ainult käesolevas juhendis sätestatud ametikohtadel töötaval isikul.

5.4 Teave, mis sisaldab eriliiki isikuandmeid, samuti teave, mis sisaldab isikuandmeid, kui see kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatus, tunnistatakse asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks akadeemia teabehalduse korras sätestatule.

5.5 Ruumi, kus töödeldakse ja/või hoitakse isikuandmeid, peab olema välistatud kõrvaliste isikute juurdepääs, kui andmetöötaja või teised ruumis töötavad isikud ei viibi ruumis.

5.6 Likvideerimisele kuuluvaid isikuandmeid sisaldavad paberdokumendid hävitatakse paberipurustaja abil või antakse üle vastavale äriühingule, kes tegeleb paberdokumentide hävitamisega. Muud likvideerimisele kuuluvad isikuandmeid sisaldavad andmekandjad hävitatakse viisil, mis välistab andmete taastamise.

5.7 Andmetöötaja on isikuandmete töötlemisel kohustatud:

- 1) eesmärkide saavutamiseks mittevajalikud isikuandmed viivitamata kustutama või sulgema, kui seadus ei näe ette teisiti;
- 2) tagama, et isikuandmed on õiged ja, kui see on eesmärkide saavutamiseks vajalik, viimases seisus;
- 3) mittetäielikud ja ebaõiged isikuandmed sulgema ning nende täiendamiseks ja parandamiseks võtma viivitamata kasutusele vajalikud abinõud;
- 4) ebaõiged andmed säilitama märkusega nende kasutamise aja kohta koos õigete andmetega;
- 5) isikuandmed, mille õigsus on vaidlustatud, sulgema kuni andmete õigsuse kindlakstegemiseni või õigete andmete väljaselgitamiseni;
- 6) isikuandmete parandamise korral viivitamata teavitama sellest kolmandaid isikuid, kellelt isikuandmed saadi või kellele isikuandmeid edastati, kui see on tehniliselt võimalik ega too kaasa ebaproportsionaalselt suuri kulutusi.

5.8 Andmetöötaja on tema poolt töödeldavate ja tema valduses olevate isikuandmete kaitseks kohustatud:

- 1) tagama, et paberkandjal olevaid eriliiki isikuandmeid hoitakse vaid lukustatud hoiukohas;
- 2) tagama ruumi, kus töödeldakse ja hoitakse isikuandmeid, lukustatuse, kui ruumis ei viibi andmetöötajat või teist samas ruumis töötavat isikut;
- 3) tagama isikuandmeid, sh eriliiki isikuandmeid sisaldavate dokumentide ja andmekandjate järelevalve nii tööruumis kui väljaspool juhul, kui neid transporditakse või töödeldakse väljaspool tööruumi (teine tööruum, kaugtöö);
- 4) tagama juhendi punktis 5.6 sätestatud arvestades likvideerimisele kuuluvate isikuandmeid sisaldavate dokumentide või andmekandjate hävitamise viisil, mis välistab nende taastamise ja isikuandmete võimaliku sattumise kolmandate isikute valdusse.

- 5.9 Andmetöötaja on kohustatud hoidma saladuses talle tööülesannete täitmisel teatavaks saanud isikuandmeid nii töölepingu kehtivuse ajal kui ka pärast töötlemisega seotud tööülesannete täitmist või töösuhte lõppemist.
- 5.10 Puhastusteenindajatel ja tehniliste teenuste osutajatel, kes tegutsevad ka isikuandmete töötlemiseks kasutatavates ruumides, peab olema välistatud juurdepääs eriliiki isikuandmetele. Nendega sõlmitavas lepingus sätestatakse konfidentsiaalsuskohustus.
- 5.11 Kui seadus ei sätesta teisiti, asendab avalikus kohas toimuva heli- või pildimaterjalina jäädvustamise puhul avalikustamise eesmärgil andmesubjekti nõusolekut tema teavitamine sellises vormis, mis võimaldab tal heli- või pildimaterjali jäädvustamise faktist aru saada ja enda jäädvustamist soovi korral vältida. Teavitamiskohustus ei kehti avalike ürituste puhul, mille avalikustamise eesmärgil jäädvustamist võib mõistlikult eeldada.

6. Isikuandmete edastamine

- 6.1 Isikuandmete edastamisel lähtutakse akadeemia teabehalduse korras sätestatud põhimõttest, et juurdepääsu akadeemia valduses olevatele isikuandmetele võimaldatakse isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud aluse olemasolul avaliku teabe seaduses sätestatud korras, pidades arvestust, kellele, mis eesmärgil, millal, millisel viisil ja millist asutusesiseseks kasutamiseks tunnustatud isikuandmeid sisaldavat teavet väljastati.
- 6.2 Isikuandmeid (sh isikuandmeid sisaldavaid dokumente) on andmetöötlejal õigus edastada:
- 6.2.1 akadeemiasiseselt andmesubjektile ning töötajale, kellele see on tööülesannete täitmiseks või andmete kogumise eesmärgi saavutamiseks vajalik;
- 6.2.2 akadeemiast väljapoole andmesubjektile ning kolmandatele isikutele, kui üleandmine tuleneb isikuandmete kogumise ja/või töötlemise eesmärgist.
- 6.3 Andmesubjektil on õigus saada ja andmetöötlejal kohustus edastada andmesubjekti kohta käivaid isikuandmeid andmesubjektile isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud alustel ja korras.
- 6.4 Andmetöötaja edastab andmeid viisil, mis tagab, et isikuandmete edastamisel andmesidevahenditega ja andmekandjate transportimisel ei toimuks isikuandmete omavolilist lugemist, kopeerimist, muutmist või kustutamist.
- 6.5 Eriliiki isikuandmeid sisaldavaid dokumente võib andmetöötleja transportida isiklikult või anda need kinnises pakendis transportimiseks teisele akadeemia töötajale.
- 6.6 Posti teel võib eriliiki isikuandmeid sisaldavaid dokumente edastada tähitult või kullerpostiga. Lepinguid jmt dokumente, mis ei sisalda eriliiki isikuandmeid, võib edastada ka liht- ja käsipostiga. Käsipostiga edastamisel peavad kõik isikuandmeid sisaldavad dokumendid olema suletud ümbrikus.

6.7 Akadeemia dokumendihaldussüsteemi, õppeinfosüsteemi, Eesti Hariduse Infosüsteemi EHIS, sisseastumise infosüsteemidesse SAIS ja DreamApply võivad andmeid edastada ja sealt päringuid teha ainult vastava volituse saanud andmetöötajad (juurdepääsu omavad ja andmete sisestamise eest vastutavad isikud) neile antud volituste piires. Keelatud on teha päringuid muul kui tööülesannetega seotud eesmärgil.

6.8 Eriliiki isikuandmete edastamine registreeritakse dokumendihaldussüsteemis tavapärasel korras.

7. Akadeemia poolt isikuandmete kaitseks rakendatavad andmekandjate ja infosüsteemi turvameetmed

7.1 Akadeemia server peab arvet andmetele juurdelogimise ja andmete muutmise kohta. Infosüsteemidesse sisenemine, infosüsteemides isikuandmete vaatamine, muutmine, lisamine ja kustutamine logitakse.

7.2 Infosüsteemidesse sisenemiseks on akadeemias kasutusel autentimise kord. Sisselogimine on kaitstud kasutajanime ja parooliga. Kõik kasutajad autenditakse kasutajanime ja parooliga või ID-kaardiga või mobiil-ID või Smart-ID-iga.

7.3 Kõikidest, sh eriliiki isikuandmetest tehakse regulaarselt varukoopiaid teisele varundusseadmele vastavalt varunduse korrale.

7.4 Isikuandmetega seonduvate seadmete loetelu on dokumenteeritud.

8. Akadeemias töödeldavate eriliiki isikuandmete loetelu

- 1) informatsioon andmesubjekti tervisliku seisundi kohta;
- 2) andmed andmesubjekti (üliõpilaskandidaadi, üliõpilase) psühholoogilise testi tulemuste kohta.

9. Eriliiki isikuandmetega seotud andmetöötajad ja nende volitused

Akadeemias on õigus eriliiki isikuandmeid töödelda järgmistel isikutel:

- 1) finantsjuht: volitus töödelda kõiki andmeid;
- 2) jurist: volitus töödelda kõiki andmeid, mis on vajalikud konsultatsiooni andmiseks vmt tööülesande täitmiseks;
- 3) personalijuht: volitus töödelda kõiki töötajate andmeid;
- 4) andmekaitse eest vastutav isik: volitus töödelda kõiki andmeid, mis on vajalikud seoses andmekaitse juhtumiga;
- 5) õppeosakonna juhataja, koordinaatorid ja spetsialistid: volitus töödelda õpilaste ja üliõpilaste andmeid, sh kindlaksmääratud õigustega juurdepääsuks õppeinfosüsteemi, SAISi, DreamApply ja EHISe andmetele;
- 6) vastuvõtukomisjoni liikmed: volitus juurdepääsuks üliõpilase- ja õpilaskandidaatide andmetele sisseastumisel;
- 7) vaba üliõpilaskoha täitmise konkursi komisjoni liikmed, kui konkurss sisaldab psühholoogilise testi ja arstliku komisjoni etappi: volitus juurdepääsuks vastavatele tulemustele konkreetse konkursi raames;
- 8) muud töötajad, kui konkreetse tööülesande täitmiseks kaasneb vajadus eriliiki isikuandmeid töödelda.

10. Isikuandmete töötlemise volitamine

- 10.1 Akadeemia võib lepinguga volitada isikuandmeid töötleva teist isikut või asutust (edaspidi *volitatud töötleja*).
- 10.2 Volitatud töötlejaga sõlmitavas lepingus määrab akadeemia kindlaks isikuandmete töötlemise eesmärgid, korra ja viisi, töödeldavate isikuandmete koosseisu ning isikuandmete kolmandatele isikutele edastamise lubamise.
- 10.3 Akadeemia annab volitatud töötlejale kohustuslikke juhiseid isikuandmete töötlemiseks ja vastutab selle eest, et volitatud töötleja täidab isikuandmete töötlemise nõudeid.
- 10.4 Volitatud töötleja võib isikuandmete töötlemist edasi volitada üksnes akadeemia kirjalikul nõusolekul ning tingimusel, et ei ületata volitatud töötleja volituste mahtu.

11. Isikuandmetega seotud rikkumisest teavitamine

- 11.1 Akadeemia dokumenteerib kõik isikuandmetega seotud rikkumised, sh asjaolud, mõju ja parandusmeetmed.
- 11.2 Rikkumistest saab teada anda akadeemia veebilehe kaudu: „Teata murest või ettepanekust“, akadeemia üldmeiliaadressile eava@eava.ee või andmekaitse spetsialistile, kelle kontaktid leiab akadeemia veebilehelt. Kui teatatakse konkreetsele töötajale, siis töötaja annab info kohe edasi andmekaitse spetsialistile.
- 11.3 Akadeemia teavitab isikuandmetega seotud rikkumistest Andmekaitse Inspektsiooni 72 tunni jooksul (v.a juhul, kui rikkumine ei kujuta inimesele ohtu).
- 11.4 Akadeemia teavitab viivitamatult inimesele tema andmetega seotud rikkumistest, kui see kujutab endast suurt ohtu (v.a juhul, kui andmed on muudetud loetamatuks või võetud muud kahju leevendavad meetmed või kui teavitamine nõuab ebamõistlikke pingutusi – viimasel juhul asendatakse isiku teavitamine avaliku teadaandega).

12. Rakendussätted

- 12.1 Juhend jõustub alates 04.01.2022. a.
- 12.2 Käesoleva juhendi jõustumisel tunnistatakse kehtetuks rektori 18.05.2010 käskkirjaga nr 1-2/15 kinnitatud „Isikuandmete töötlemise juhend“.

Andmetöötaja meelespea

Isikuandmete kaitse reeglid on mõeldud selleks, et töö käigus meist kellegi andmeid ei kasutataks selliselt, et me end seetõttu halvasti, ebamugavalt või kahjustatuna tunneks. Just selle eest seadus meid tegelikult kaitsebki.

Kõik töötajad puutuvad oma töös paratamatult kokku isikuandmetega ja on seega andmetöötajad.

Isikuandmed on kõik ja igasugused andmed, mille põhjal on võimalik tuvastada konkreetne isik ja/või saada aimu tema olemusest, iseloomust, võimetest, oskustest/oskamatuses, elukorraldusest ja -järjest jne.

Igasugune toiming, mida tehakse nende andmete kogumisel, säilitamisel, edastamisel vmt on isikuandmete töötlemine. Pole vahet, kas saadad info edasi meili teel või sosistad kaastöötajale kõrva.

Mõned „rusikareeglid“ eksimuste vältimiseks

- Tutvu akadeemia isikuandmete töötlemise juhendiga ja tee endale selgeks isikuandmete kaitsmiseks (dokumentide töötlemiseks, hoidmiseks, edastamiseks jne) akadeemias kehtestatud reeglid. Pea neid põhireegleid igapäevaselt meeles.
- Teadvusta endale, et ühel või teisel juhul töötled tegelikult isikuandmeid, st pead järgima vastavaid reegleid.
- Tee kindlaks, millised reeglid vastavas situatsioonis kehtivad.
- Ära kasuta kellegi isikuandmeid nii, nagu sa ei tahaks, et sinu omi kasutataks.
- Pea meeles, et tohid koguda ainult neid isikuandmeid, mida on tööalaste eesmärkide saavutamiseks vaja.
- Isikuandmeid kogudes/küsidest lähtu minimaalsuse põhimõttest: nii palju kui vajalik, aga nii vähe kui võimalik.
- Isikuandmeid, mida oled kogunud teatud otstarbel, ei tohi reeglina ilma isiku loata kasutada muuks otstarbeks.
- Veendu, et kogutavad ja kasutatavad isikuandmed on õiged ning saadud seaduslike ja lubatud meetoditega ja allikatest.
- Kui edastad isikuandmeid sisaldavat teavet, veendu, et valitud edastamismeetod on turvaline ja akadeemia poolt lubatud ning andmete sisu kõrvaliste isikute juurdepääsu eest kaitstud.

- Kui keegi (akadeemiast või väljastpoolt) küsib sinult sinu valduses olevat isikuandmeid sisaldavat teavet, kontrolli, kas sul on õigus seda talle edastada.
- Isiklik huvi ja/või uudishimu ega kaastöötaja isikliku huvi või uudishimu rahuldamine ei ole õigustus teist isikut puudutavate andmete küsimiseks või sinu valduses olevate isikuandmete edastamiseks (sh sosistamiseks) teistele ilma isikult luba küsimata.
- Kui tahad isikuandmeid koguda ja/või kasutada eesmärgil, mis otseselt ei ole seotud sinu tööülesannete ja/või akadeemia ette seaduslikult püstitatud eesmärkidega, pead küsima vastavalt isikult (andmesubjektilt) nn informeeritud nõusoleku.
- Andmesubjekti informeeritud nõusolek tähendab kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis antud, tema vabal tahtel põhinevat nõusolekut isikuandmete töötlemiseks, millest on selgelt näha, milliste isikuandmete ja millistel eesmärkidel töötlemiseks ta loa on andnud ning kellele ja millistel tingimustel lubab neid hiljem edastada.
- Pea meeles, et ka üliõpilane/õpilane on isik ja teda iseloomustavad andmed (sh õpitulemused, õppejõu hinnangud jne) on tema isikuandmed. Neid andmeid on neid valdaval õppejõul või muul töötajal õigus lisaks üliõpilasele endale edastada ainult neile isikutele akadeemias, kellele see on tööalaselt vajalik. Teistele isikutele (sh teistele üliõpilastele) võib neid edastada ainult andmesubjekti nõusolekul.
- Kui koostad pingerea, moodustub sinna kuuluvatest isikutest suletud grupp. Koht pingereas on isikuandmeid sisaldav teave, mille edastamisel grupist väljapoole tuleb järgida tavapäraseid reegleid. Algandmed (õpitulemused, hinnangud, punktid vmt), mille alusel pingerida on moodustatud, on iga grupiliikme isikuandmed, mille edastamine ka teistele grupiliikmetele ei ole isiku nõusolekuta põhjendatud.
- Jälgi, et sinu poolt tööalaselt loodav või sinu tööalases kasutuses olev teave, mis sisaldab eriliiki isikuandmeid, samuti teave, mis sisaldab isikuandmeid, kui see kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatus, oleks tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks ja seda sellisena ka töödeldaks.
- Pea meeles, et oled andmetöötajana kohustatud hoidma saladuses sulle tööülesannete täitmisel teatavaks saanud isikuandmeid nii töölepingu kehtivuse ajal kui ka pärast töötlemise seotud tööülesannete täitmist või töösuhte lõppemist.
- Kui satud segadusse, loe isikuandmete töötlemise juhendit ja/või küsi nõu – asjatundjalt, mitte kabinetikaaslasest kaastöötajalt, kellele nõu küsimise käigus möödaminnes ka tema jaoks mittevajalikud isikuandmed edastaksid.